

Ἀθηναίους καὶ τοὺς Ἰταλοὺς ἐπὶ Μεδίκων.

«Ἡ φιλοκαλία, λέγει ὁ ἱππότης Βουφλέρος, εἶναι ἡ ἀφῆ τῆς εὐφύτας.» Ὁ δρισηδὸς οὗτος εἶναι τῷ ὄντι εὐφύεστατος, ἀλλ' οὐδὲν πλέον.

Τοῦ λόγου ὄντος περὶ φιλοκαλίας, ἄδικον ἤθελεν εἶναι νὰ μὴ παραθέσωμεν καὶ γυναικειῶν τινα δρισηδόν. Πρόχειρον ἔχομεν τὸν τῆς Κ. Στάελ, καθ' ἣν «φιλοκαλία εἶναι ἡ γνῶσις τῶν ἀληθινῶν καὶ μονίμων σχέσεων.» Τὸν τοιοῦτον δρισηδόν τῆς γαλάτιδος σιβύλλης, ἐξηγοῦντα *obscura per obscuris* μετὰ τῆς προσκρούσεως ταπεινότητος ὁμολογοῦμεν ὅτι οὐδόλως ἐνόησαμεν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται δῆλον ὅτι οἱ περὶ φιλοκαλίας γνωματεύσαντες εἰσὶ διηρημένοι εἰς δύο ἀντιμέτωπα στρατόπεδα· οἱ μὲν θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς φυσικὸν τι καὶ αὐθύπαρκτον δώρημα, οἱ δὲ ὡς ἀπλοῦν προῖον ἐπιστήμης καὶ ἐμπειρίας. Πρὸ τινων ἐτών κραταῖος πόλεμος εἶχεν ἐγερθῆ ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν θεολόγων περὶ τοῦ ἀκαθῶδους φυτοῦ, ἐξ οὗ συνίστατο ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Σωτῆρος ἐπιτεθεὶς στέφανος. Οἱ μὲν ἰσχυρίζοντο ὅτι ὁ ἅγιος στέφανος ἦτο ἐκ συνήθων ἀκαθῶν· οἱ δὲ οὐδαμοῦ τῆς Παλαιστίνης εὐρίσκοντες σήμερον τοιαύτας, ἤθελον αὐτὸν ἐκ βράμνων, ἐνῷ ἄλλοι ἀπεφαίνοντο ὅτι ἐπλέχθη ἐκ κλάδων ἀκακίας, ἣν οἱ Ἕλληνες ἐκάλουν ἀκακίαν, καὶ ἕτεροι, μὴ στέργοντες τὰς ἀκάνθιας, ἤθελον αὐτὸν ἐκ θαλασσίου σχοίνου. Ἡ φιλονεικία ἐφαίνετο ἀδιέξοδος, ἀλλ' ἀγαθὸς τις χριστιανὸς κατῴρθωσε νὰ συμβιβιάσῃ πάσας τὰς διαμαχομένας γνώμας ἀποφανθεὶς ὅτι ὁ στέφανος τοῦ Ἰησοῦ «συνίστατο ἐκ παντοίων ἀκαθῶδων φυτῶν συνδεδεμένων διὰ θαλασσίου σχοίνου.» Τὸ αὐτὸ εὐσεβὲς καὶ διαλλακτικὸν ἔργον ἐπιχειροῦντες καὶ ἡμεῖς, τολμῶμεν νὰ δρίσωμεν τὴν φιλοκαλίαν «τὸ μετὰ λόγου αἶσθημα τῶν καλλωνῶν τῆς τέχνης καὶ τῆς φύσεως.»

Ἐνομάσαμεν τὴν φιλοκαλίαν αἶσθημα, διότι ὁ πολλὰ ἐπιστάμενος ἀλλ' οὐδὲν αἰσθανόμενος ἔσται αἰείποτε ψυχρὸς τεχνίτης καὶ ἄδικος τεχνικρῆς· προσθέσαμεν δὲ μετὰ λόγου, διότι ὁ ζωνῶς αἰσθανόμενος ἀλλ' οὐδὲν ἐπιστάμενος θέλει ὑποπέσει ἐξ ἄπαντος εἰς πολλὰς ἀτοπίας καὶ ἀνωμαλίας, ὅτε μὲν μεταιωρίζομενος ὡς ἀετὸς, ὅτε δὲ ἔρπων χαμαὶ ὡς κοχλίαις. Τὸ αἶσθημα ἄνευ τῆς ἐπιστήμης εἶναι ὁδηγὸς τυφλός, πολλάκις ἀπατῶν καὶ ἐνίοτε παρασύρων εἰς κρημνοὺς καὶ ἀβύσσους· ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιστήμη, ὁσάκις δὲν θερμαίνεται ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος, ἀδυνατεῖ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τοὺς μυχοὺς τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, αἱ δὲ κρίσεις αὐτῆς δύνανται μὲν νὰ ὄσιν ἀκριβεῖς καὶ ὀρθαί, ἀλλὰ, περιοριζόμεναι εἰς μόνην τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πραγμάτων μένουσιν ἐπιπόλαιαι.

Ἄν παραδεχθῶμεν τὸν ἀνωτέρω δρισηδόν, δυνάμεθα ἴσως νὰ ἐξηγήσωμεν δι' αὐτοῦ καὶ τὰς διαφορὰς καὶ ποικιλίας τῆς αἰσθητικῆς, αἵτινες

ἀπαντῶνται κατ' ἐποχάς, κατ' ἔθνη καὶ κατὰ ἄτομα, ἀποδίδοντες αὐτὰς εἰς τὴν ἄνισον διανομὴν τῶν δύο στοιχείων, ἅτινα ἀπαρτίζουν κατ' ἡμᾶς τὴν φιλοκαλίαν τοῦ αἰσθήματος δηλ. καὶ τῆς ἐπιστήμης. Οὕτω παρ' Ἑβραίοις τὸ αἶσθημα, ἄμοιρον ἐπιστήμης, ἐνέπνεε τοῖς προφήταις τὰς καταπληκτικὰς αὐτῶν εἰκόνας καὶ αἰσιατικὰς ὑπερβολὰς· πολὺ βραδύτερον ἐν Ῥώμῃ, ἀκμαζούσης τῆς ἐπιστήμης καὶ χαλαρωθέντος τοῦ αἰσθήματος, ἀνεφάνησαν τὰ ἀνεπίληπτα ἀλλ' ὅπως οὖν ψυχρὰ ἀριστουργήματα τοῦ Κικέρωνος καὶ Ὀρατίου. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄλλοι τινὲς εὐτυχέστεροι αἰῶνες, ἢ μᾶλλον ἐπέλαμψαν παρ' ἐνὶ μόνῳ λαῷ εὐτυχεῖς τινὲς ἡμέραι, καθ' αἷς τὰ δύο συστατικὰ τῆς φιλοκαλίας, τὸ αἶσθημα καὶ ἡ γνῶσις, συνεκεράσθησαν μετὰ τοσαύτης πρὸς ἄλληλα ἀρμονικῆς ἀναλογίας, ὥστε ἀπετέλεσαν ἐν ἀδαιρέτῳ ὅλον, τὸ *ιδαικὸν καλόν*, τὸ ἅπαξ μόνον ἐνσαρκωθὲν παρ' ἀνθρώποις· συνέβη δὲ τοῦτο παρ' Ἀθηναίους, ὅτε ἐκτίζετο ὁ Παρθενὼν καὶ ἐδιδάσκετο ἡ Ἀντιγόνη.¹

Ε. Δ. ΡΩΙΗΣ.

Τὰ ἐπόμενα ἀπεσπάσθησαν ἐκ τῆς ἀρτίως ἐκδοθείσης περὶ Κύπρου πραγματείας τοῦ διασημοῦ περιηγητοῦ καὶ καθηγοῦ τῆς ἐθνολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Μονάχου κ. Φραγκίσκου Λύερχ. Ὁ σοφὸς ξένος ἀποφαίνεται μετὰ πολλῆς συμπαιθείας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων εἶν' ἀληθὲς ὅτι κατακρίνει μετὰ δριμύτητος τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν, ἀλλὰ πλὴν τῶν ἐλαττωμάτων, ἐξάγει μετὰ ζήλου καὶ τὰ προτερήματα αὐτῶν, ἀντιπαραβάλλων δὲ ταῦτα πρὸς ἐκεῖνα, καταλήγει εἰς συμπεράσματα λίαν εὐνοϊκὰ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Σ. τ. Δ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

«Ὅτι ἔχουσιν οἱ Ἕλληνες ἄριστον εἶναι ὁ οἰκογενειακὸς βίος. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας εἶναι στενωῶς συνδεδεμένα πρὸς ἄλληλα καὶ συμμερίζονται εὐτυχήματα καὶ συμφοράς. Ὅπως προσπορίζουσιν εἰς ἕνα υἱὸν ἢ ἀδελφὸν τὰ μέσα τῆς σπουδῆς, γονεῖς καὶ ἀδελφοὶ ὑποβάλλονται εἰς στερήσεις καὶ πεινώσι. Οἱ ἀδελφοὶ δὲν νυμφεύονται, πρὶν ἢ ὑπανδρεύσασιν τὰς ἀδελφὰς τῶν συγκλητικῆ δ' εἶναι ἡ εὐλάβεια ἢ περιστοιχίζουσα πατέρας καὶ μητέρας. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἦσαν ἔνθερμοι λάτραι τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς καλλονῆς. Ἄλλ' αἱ γυναῖκες τῶν ἔξων κατ' οἶκον ἐργαζόμεναι, ἐν ἀφανείᾳ καὶ σεμνότητι. Αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει καὶ σήμερον. Ἄλλ' ἡ ἐπιβρόχῃ τῶν γυναικῶν ἐπολλαπλασιάσθη πανταχοῦ δ', ὡς γνωστὸν, οἱ μὲν ἄνδρες πλάττουσι τοὺς νόμους, αἱ δὲ γυναῖκες μορφοῦσι τὰ ἔθνη.

Ὁ Σλάβος εἶναι γεωργὸς καὶ χειρωναξ, ὁ Ἀλβανὸς μισθοφόρος καὶ κτηνοβοσκός, ὁ Τούρκος πολεμιστὴς καὶ πολιτευόμενος. Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες εἶναι οἱ ἄριστοι ναῦται, οἱ εὐφύεστατοι μεγαλέμποροι· ἀντὶ δὲ τῆς ἀγροίκου προτιμῶσι τὴν λεπτὴν ἐργασίαν, τὴν καλλιέργειαν ἐκλεκτῶν προΐόντων, τὴν βιομηχανίαν, τὰς τραπε-